

Tisztelt Cseppentő Tiborné!

Az alábbi információkat kaptam a kérdése kapcsán.

Üdvözlettel:
Tég Tímea

Az azbeszt az ásványi szilikátok egy csoportjának gyűjtő elnevezése, melyek különleges szálak szerkezetet mutatnak. A rendkívül vékony elemi szálak átmérője a milliméter ezredrészénél is kisebb és éppen ez okozza veszélyességét. Leggyakoribb azbeszttípusok a krizotil (fehér azbeszt), a krokidolit (kék azbeszt) és az amozit (barna azbeszt).

Mint az ma már a lakosság előtt is ismert, az azbesztet a **veszélyes (rákkeltő) anyagok** közé soroljuk. A belélegzett azbesztszálak súlyos, irreverzibilis tüdő-, mellhártya- és hashártya-megbetegedésekhez vezethetnek (azbesztózis, mesothelioma, tüdőrák).

Az azbesztexpozíció esetén megadott határértékek a munkavállalók többségének védelmét szolgálják, de nem jelentenek abszolút védelmet a rákkeltő hatású anyaggal szemben, mivel a határérték alatti expozíció esetén is egészségkárosodást okozhatnak az arra fogékony személy szervezetében, ezért **minden eszközzel arra kell törekedni, hogy a munkavállalók, illetve a munkavégzés hatókörében tartózkodók ne legyenek kitéve az azbesztexpozíció kockázatának!**

Az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló **12/2006. (III. 23.) EüM rendelet** (a továbbiakban: EüM rendelet) 3. § (1) bekezdése szerint: „*Minden olyan tevékenység esetében, amikor azbesztexpozíció kockázata feltételezhető, a munkáltató köteles a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 54. §-a szerinti kockázatértékelést elvégezni, amelyből megállapítható a munkavállalót érő azbesztexpozíció jellege és mértéke.*”

A kockázatértékelés és az egyéni védőeszközök (köztük a légzésvédő eszközök) **kiválasztása** az Mvt. szerinti **munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül**, tehát csak megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakemberek végezhetik el.

A kockázatértékelés eredményéről és a megelőző intézkedésekről a munkáltatónak a munkavállalókkal, illetve a munkavédelmi képviselőkkel **előzetesen konzultálnia kell** [EüM rendelet 3. § (3) bekezdése, 10. § (2) bekezdése és 13. §-a].

Jogszába nem tartalmaz előírást arra, hogy a munkáltatónak a munkavállalóval átvett igazoló dokumentumot kell aláírnia a védőeszköz átadásáról, de javasolt ennek dokumentálása. E tekintetben a belső szabályozás – **egyéni védőeszközök juttatásának rendje** – előírása lényeges, mivel a munkáltató ilyen irányú rendelkezése – mint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módja –, munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül.

A munkavédelmi oktatásról a munkába lépéskor kell gondoskodni, amelynek jól érthetőnek kell lennie, és lehetővé kell tennie a megelőzéshez, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges **ismeretek és készség** megszerzését, különös tekintettel a következőkre:

- a) az azbeszt tulajdonságai és hatásai az egészségre, ideértve a dohányzásnak ezt erősítő (szinergista) hatását, figyelemmel a daganatos betegségek késői halmozódására,
- b) a feltehetően azbesztet tartalmazó termék-, illetve anyagfajták,
- c) a feltehetően azbesztexpozícióval járó munkafolyamatok, és az expozíció minimalizálására szolgáló megelőző intézkedések jelentősége, fontossága,
- d) a biztonságos munkavégzés módszerei, ellenőrzések és védőeszközök,
- e) a légzésvédő eszköz szerepe, típusai, kiválasztása, alkalmazásának korlátai és helyes használatának szabályai,
- f) váratlan veszélyhelyzet esetén követendő eljárások,
- g) dekontaminációs eljárások,
- h) a hulladékártalmatlanítás,
- i) az orvosi vizsgálatok rendje jelentősége és szerepe a megelőzésben.

A munkavédelmi oktatás megtörténtét a munkáltató írásban dokumentálja, továbbá azt a munkavállalóval alá kell íratnia.

Amennyiben a munkavállalót érő **azbesztexpozíció** – az EüM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint – **alkalomszerű és alacsony intenzitású**, a tevékenységet nem kell bejelenteni a területileg illetékes munkavédelmi felügyelőség felé, és az azbesztexpozíciónak kitett munkavállalókról a nyilvántartás vezetése nem kötelező.

Az eltávolított **azbeszttartalmú tetőpala veszélyes hulladéknak minősül**, ezért a **szállítását, illetve ártalmatlanítását** csak a **környezetvédelmi hatóság engedélyével** rendelkező, általában erre specializálódott szakszervezetek/vállalkozók végezhetik. Az azbesztet csak az érvényes előírások szerint lehet kezelni és szállítani! Azbeszt hulladékok kezelésére jogosult vállalkozók címét – többek között – a Környezetvédelmi Szakmai Információs Rendszer (XIR) adatbázis internetes oldalán lehet megtalálni (<http://www.kszgyisz.hu/xir.htm>).

Az azbeszttartalmú hulladékok szállítását megelőző becsomagolása is nagy körütekintést igényel, ezért az engedéllyel rendelkező veszélyes hulladék szállítását végző vállalkozások ezeket a feladatokat is **speciális szakértelemmel, megfelelő ismeretekkel és gyakorlattal rendelkező munkavállalókra** bízják.

Az azbesztbontásra szakosodott cégeken kívül más személyek azbeszt eltávolítást, illetve azbeszttartalmú hulladékkal bármilyen **tevékenységet csak akkor végezhetnek, ha ezek sértetlenek** (épületen kívüli, egész azbesztpala). Azonban ennek a tevékenységnek is vannak szabályai, melyeket mindenkinek be kell tartani, ezek közül a legfontosabbak:

- Tilos a hullámpala táblákat eltörni, elvágni, fúrni, mechanikai igénybevételnek kitenni vagy a tetőről ledobni!
- A tevékenység során javasolt az FFP3 típusú légzésvédő félálarc, a teljes testfelület védelmét biztosító védőruha (eldobható overallok) és a gumikesztyű használata. A használt, szennyezett védőeszközöket veszélyes hulladékként kell kezelni és biztosítani kell a munkavállalók számára a tisztálkodási lehetőséget.
- Az azbeszttörmelék nem szabad söpörni. Megakadályozza az azbesztszálak felszabadulását a felületek benedvesítése, de nem szabad túl sok vizet használni, hogy ne keletkezzen sűrű iszap.
- Az azbeszthulladék – a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő – duplafalú polietilénzsákban, vagy zárt tartályokban, konténerekben szállítható a veszélyes-hulladék lerakóba, ártalmatlanítóba. A zsákokon és a hulladéktároló edényeken, konténereken az azbesztveszélyre figyelmeztető jelölést kell elhelyezni.
- Korlátozni kell a munkaterületre való belépést (zárt ajtó, figyelmeztető szalagok és táblák használata).

Természetesen az **egyéb munkavédelmi követelményeket** (anyagmozgatás, emelőgépek, építőipari tevékenység előírásai, stb.) és az általános munkavédelmi előírásokat is figyelembe kell venni.

legkésőbb 2006. április 15-ig meg kellett valósítania. Az ellenőrzőkampányt tájékoztatási és oktatási tevékenységek előzik meg.

Az EU-tagállamok munkaügyi felügyelősei felajánlják segítségüket az Európán kívüli partnerek részére. A meglévő SLIC oktatási anyagot, a 2006. évi kampány dokumentumait, valamint a bevált gyakorlatról szóló útmutatót minden olyan ország felhasználhatja, amely foglalkozni kíván az azbeszt és az azbeszthasználát egészségügyi kockázataival. Számukra a 162. számú ILO-egyezmény szolgálhat minimális alapelveként. Ez az egyezmény és a bevált gyakorlat példái jelentik azt az alapszintet, amelyet a nemzetközi közösségnek mindenképpen el kellene érnie.

Tisztelt Olvasó!

E „*Gyakorlati útmutató az azbeszttel járó kockázatok csökkentése érdekében követendő bevált gyakorlathoz a (potenciálisan) azbesztveszéllyel járó munkáknál*” című kiadvány a vezető munkaügyi felügyeleti tisztviselők bizottsága és az Európai Bizottság munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottságában részt vevő munkáltatói és munkavállalói képviselők közös munkájának eredménye, amelynek célja, hogy további lépéseket tegyenek az azbeszt ártalmatlanítására az európai munkahelyeken. Reméljük, hogy elolvassák, és elérhető helyen megőrzik ezt az útmutatót.

A fő célcsoportok a munkáltatók, a munkavállalók és a munkaügyi felügyelők.

- A munkáltatók számára az útmutató tájékoztatást nyújt azokról a legújabb műszaki, szervezési és személyi biztonsági és egészségvédelmi intézkedésekről, amelyeket kötelesek alkalmazni.
- A munkavállalók számára az útmutató információkat tartalmaz a védőintézkedésekről, kiemelve azokat a lényeges kérdéseket, amelyekről a munkavállalót oktatásban kell részesíteni, valamint arra ösztönzi őket, hogy aktívan részt vegyenek a biztonságos és egészséges munkahelyi feltételek megteremtésében.
- A felügyelők számára az útmutató leírja azokat a kulcsfontosságú szempontokat, amelyeket az ellenőrző látogatás során meg kell vizsgálni.

Az útmutatót kiegészíti az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség különleges weboldala, ahol további tájékoztatást olvashat, és az azbesztexpozíció kockázataival kapcsolatos egészségvédelmi és biztonsági témákkal foglalkozó nemzeti weboldalakra mutató hivatkozásokat találhat.

<http://osha.eu.int/OSHA>

A 2006. évi Azbesztellenőrzési Kampányban való használatán túlmenően az útmutató célja, hogy az azbesztexpozíció kockázatának kitett munkahelyeken dolgozók számára közös európai alapelvet teremtsen a bevált gyakorlatok tekintetében.